

Trygge fællesskaber i madkundskab

Tema:
Madkultur

Læringsmål

Jeg ved noget om madkultur i Danmark og andre lande, og hvorfor de forandrer sig.

Fælles mål

Måltid og madkultur (4-7. klasse)

- Eleven kan fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår.

Måltidskultur (fase 1)

- Eleven kan analysere måltider fra forskellige kulturer.
- Eleven har viden om mad- og måltidskulturer.

2-4 lektioner + efterfølgende undervisningsgange.

Baggrund

Madkultur handler om den mad, vi spiser, og hvorfor vi gør det. Madkulturen kan være forskellig fra land til land, område til område, og den ændrer sig med tiden. Den mad, vi spiser i dag, er slet ikke ligesom den, man spiste for bare 25 eller 50 år siden. I dag har vi adgang til meget mere mad, end man havde tidligere, og vi har også adgang til mere varieret mad. Det påvirker både madkulturen og vores sundhed på flere måder. Eleverne skal blive klogere på både deres egen og andres madkultur.

Sådan gør du:

Introduktion

Fortæl klassen, at de skal arbejde med mad og kultur. Tal om, at de skal lære om madtraditioner i forskellige lande. I grupper skal de vælge et land og undersøge dets madkultur.

Tal om, hvad der kendetegner en tradition, og hvordan man kan forbinde mad med forskellige traditioner. Lad eleverne give deres bud. Supplér med at fortælle, at en tradition er en aktivitet eller en procedure, som bliver gentaget igen og igen fra generation til generation år efter år.

OBS

- Der vil være forskellige madkulturer repræsenteret blandt eleverne i klassen. Bring eventuelt elevernes erfaringer og kultur i spil. Men sørg for at skabe en tryk ramme for dialogen, og lad det være frivilligt, om de vil bringe egne kulturer og erfaringer ind i snakken. Husk, at alle elever kan bidrage med erfaringer og perspektiver på madkultur. Ikke kun elever med etnisk minoritetsbaggrund. Vær opmærksom på ikke at gøre eleverne til repræsentanter for en hel kultur.
- Du kan skabe en tryk ramme ved at sætte tydelige rammer for samtalen i klassen: Det vigtigt, at eleverne lytter til hinanden uden at kommentere, når de deler deres erfaringer. Eleverne skal være åbne og nysgerrige over for hinandens madkultur. Eleverne skal respektere hinandens forskelligheder.

Opstartsøvelse

Lad eleverne interviewe deres sidemakker om traditioner i deres familie. Giv dem hjælpespørgsmål, som du skriver på tavlen:

- Er der en ret, som er din families yndlingsret?
- Er der retter, du får særligt hos dine bedsteforældre eller andre familiemedlemmer?
- Er der særlige madtraditioner i din familie, som er forbundet med højtider eller fester?

Når eleverne har interviewet hinanden, fortæller de klassen, hvad deres makker har fortalt.

Aktivitet 1 – Dansk madkultur

Tal med eleverne om madkultur i Danmark. Lav en brainstorm med retter, som eleverne synes er 'typisk danske'. Hjælp dem evt. i gang ved at tale om, hvad man spiser til højtider. Skriv retterne i venstre side af tavlen.

Tal også om, at der kan være forskellige madkulturer i forskellige familier. Nogle familier spiser måske masser af mælkeprodukter som mælk, ost og smør, mens andre slet ikke spiser det. Nogle familier er vegetarer, mens andre familier spiser efter andre traditioner og regler. Der kan også være madkulturer og egnsretter, der knytter sig til geografiske områder som fx sønderjysk kagebord, saltstegte sild fra Bornholm osv.

Lav en ny brainstorming over hvilket mad, man kan købe i Danmark, og som mange danskere spiser, men som kommer fra andre lande. Det kan være sushi fra Japan, pizza fra Italien, burgere fra USA, kebab og falafel fra Mellemøsten osv. Men også bananer, ris, ananas og appelsiner, altså madvarer der bliver produceret i andre lande end i Danmark.

Tal med eleverne om, hvad der gør nogle retter til en del af den danske madkultur og andre ikke, selv om mange mennesker i Danmark spiser det hver dag? Hvornår er en ret en del af kulturen? Kan det være, når retten (næsten) kun findes i det pågældende land? (fx som dansk smørrebrød)? Eller når retten har været almindelig i landet i rigtig mange år?

Tal også om, hvordan og hvorfor der er mad i Danmark, som kommer fra andre lande. For 50 år siden var der fx ingen i Danmark, der spiste pizza, feta, oliven eller hummus. Tal om, at madkulturen i Danmark i dag er inspireret af mad fra hele verden, fordi maden er blevet nem at få fat i, og fordi vi rejser så meget ud og bliver inspireret af andre landes madkultur. Men også, fordi der kommer og er kommet mennesker fra andre lande til Danmark, som tager deres madtraditioner med sig. Nogle åbner fx restauranter og butikker i Danmark.

OBS

Vær opmærksom på de normer, der er i klassen. Det er vigtigt at skabe en samtale, der bliver ligeværdig for alle elever, og hvor der ikke er noget, der er mere rigtigt og mere "dansk" end andet. Du kan bidrage til at skabe ligeværd og værdighed for alle elever. Det er fx vigtigt, at du giver udtryk for, at alles bidrag lyder spændende og lækkert.

Aktivitet 2 – Undersøg madkultur

Inddel eleverne i grupper af tre-fire elever. Hver gruppe skal vælge et land, hvis madkultur de gerne vil undersøge. De skal bruge computer og forsøge at finde ud af, hvad man spiser til morgenmad, frokost og aftensmad. Derudover skal de undersøge, om der er nogle særlige kendetegn ved eller traditioner tilknyttet landets madkultur.

Hver gruppe skal lave en præsentation på et A3ark med tekst og billeder, der illustrerer madkulturen i det land, de har valgt. Gruppen skal fremlægge deres præsentation i slutningen af forløbet.

Inden eleverne skal fremlægge for hinanden, skal grupperne finde en opskrift på en traditionel ret fra det land, de har valgt. De skal undersøge, om de kan købe ingredienserne i et almindeligt supermarked i Danmark. Hvis det er muligt, skal de skrive opskriften ned og lave en indkøbsseddel.

OBS

- Sammensæt grupperne på en måde, der skaber størst engagement og tryghed.
- Skab rammen for, hvordan grupperne skal samarbejde, så du sikrer, at alle elever får værdige deltagelsesmuligheder. Start med at lade grupperne aftale, hvilke arbejdsopgaver og roller der er i gruppearbejdet, og hvordan eleverne gerne vil samarbejde, så alle synes, det er trygt.
- Overvej, om der er elever, der kræver særlige hensyn og aftaler for at kunne lykkes med opgaven. Kobl dig på de grupper, du fornemmer, har mest brug for hjælp og tryghed.

Afslutning - Præsentation

Hver gruppe fremlægger deres præsentation for resten af klassen.

De efterfølgende undervisningsgange

Tilrettelæg de efterfølgende madkundskabstimer, så elevernes fremlæggelse danner grundlaget for de retter, klassen skal lave. På den måde får hele klassen tilberedt mad fra forskellige kulturer. Gruppen, der har valgt retten, er klassens ”værter”. Undervisningsgangene starter derfor med, at værtsgruppen gennemgår ingredienserne og opskriften, inden arbejdet begynder.

Materialer:

- Computer
- Papir
- Skriveredskaber

Sådan lever undervisningen op til de fire pejlemærker for trygge fællesskaber i undervisningen

Et fælles "vi" for klassen

Meningen med undervisningen er at give eleverne en oplevelse af at være en del af et fællesskab, hvor der er plads til forskellige madkulturer. Det er derudover fællesskabende, at hver gruppe bidrager til læringen inden for et fælles tema.

Eleverne skal samarbejde om at undersøge et lands madkultur, finde en ret, planlægge en fremlæggelse og være værter, når klassen skal tilberede retten. Aktiviteten kræver samarbejde, og du skal sikre, at alle elever føler sig som en vigtig del af gruppearbejdet.

Klassens fælles "vi" bliver skabt, når hele klassen samler sig om at lave de forskellige grupperes planlagte retter.

At kunne bidrage og lykkes

Eleverne oplever at kunne bidrage ved, at de i grupper indsamler viden om madkultur, som danner grundlaget for deres videre undervisning.

Samarbejdet i grupperne giver mulighed for forskellige typer opgaver og roller, som gør, at flere elever vil have mulighed for at bidrage og lykkes.

Relevant, aktuel og meningsfuld for eleverne

Du styrker elevernes forståelse af, hvorfor deres egen madkultur er meningsfuld og relevant for dem, når du underviser om, hvad madkultur er, og hvad det betyder for det enkelte individ.

Det bliver meningsfuldt for eleverne, når de selv er med til at vælge retter fra andre kulturer.

Et mangfoldigt billede af samfundet

Eleverne får en dybere forståelse af, at madkultur er en vigtig del af vores identitet uanset, hvilket land man er i. Men også at madkultur er noget, der skifter, og at vi kan blive inspireret af og lære af hinandens kulturer. Nogle gange kan vi helt overtage andres madkulturer. Eleverne bliver bevidstgjorte om, at madkulturer kan være meget forskellige, og at ingen madkultur er rigtig eller forkert.

Undervisningen kan åbne op for elevernes nysgerrighed over for hinandens madkulturer og traditioner.